

DOMOLJUB

Glasiló Jugoslovanske Kmetске Zveze z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati paš Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Italijanska barbarstva

To, kar počno Italijani s Slovenci in Hrvati v naši zemlji, nad katero po krivici drže svoje grabezljive kremplje, spada v azijsko Turčijo, ne pa v omikano Evropo. Fašistovska Italija je izgubila vsak čut za pravico, njeno edino načelo je nasilje. Da bo taka država nekoč — kakor danes Nemčija — delala bridko pokoro za svoja hudodelstva, nam je jasno. Toda naši bratje onkraj meje večdarle trpe, kruto trpe in neusmiljeno bi bilo od nas, da jim ne bi po svoji možnosti pomagali.

Slovenske duhovnike preganjajo, slovenske učitelje so pregnali, slovensko izobraževalno vzgojno delo po društvih preprečujejo do zadnjega. Najhujši udarec pa je bil, da je že iz prvega razreda osnovnih šol odpravljen slovenski jezik in se vse poučuje v italijanskem jeziku, ki ga otroci seveda ne razumejo. Slovenski jezik je potisnjen med neobvezne predmete kot recimo pri nas francoščina. To se pravi: slovenski otroci morajo ostati vse žive dni butelji, slovensko ljudstvo v neodrešenem ozemlju ne sme več znati brati in pisati, da se bo lažje poitalijančilo in da ga bodo lažje gospodarsko odirali in izkoriščali.

Dalje je izšla odredba, kakršne še ni bilo nikjer na svetu — da morajo vsi slovenski isti in časopisi, ki izhajajo, prinašati poleg slovenskih člankov in novic isto tudi v italijanskem jeziku. To se pravi: konec slovenskih listov. Zakaj še list v tem obsegu je mogoče izdajati le z največjimi žrtvami, dvojni obseg pa je iz denarnih razlogov čisto izključen. Po vseh drugih državah imajo razne narodnosti pravico izdajati knjige in časopise v svojem jeziku — le v »kulturni« Italiji je čut pravice padei tako globoko, da se nasilno zatirajo najosnovnejše pravice narodnostnih manjšin.

Vse te turške krivice proti našim bratom so po celi Jugoslaviji povzročile mogočen val razburjenja.

V državni zbornici je stavil poslanec dr. Hohnjec obširno interpelacijo na zunanjega ministra o tej stvari. Obenem je ostro govoril v narodni skupščini pro-

ti italijanskim barbarstvom in vsa zbornica mu je viharno pritrjevala.

Dr. Korošec je ponovno obiskal zunanjega ministra dr. Ninčiča, ki naj posreduje pri italijanski vladi, da se krivice popravijo. Dr. Ninčič je res storil svojo dolžnost in pri zadnjem obisku je povedal dr. Korošcu, da ga je obiskal italijanski zastopnik v Belgradu Sumonte, ki je izjavil, da je rimska vlada ukinila naredbo o italijanskem učnem jeziku v ljudskih šolah, da je razveljavila naredbo glede slovenskih učiteljev in da je poslala prefektu v Trstu odredbo, s katero se razveljavlja krivični odlok glede slovenskega časopisja.

Po celi deželi pa so se vršili v nedeljo protestni shodi proti italijanskim nasiljem. Posebno veličasten je bil shod v Ljubljani, ki mu je predsedoval dr. Korošec in so govorili dr. Ravnihar, dr. Puc, Franc Smodej in ameriški časnikar Merewether.

Sprejete so bile sledeče resolucije:

Ljubljana kot nacionalno in kulturno središče vsega Slovenstva:

1. Dviga plameneč protest proti neovpijočemu zatiranju primorskih Slovanov od stran Italije in nezaslišanemu teptanju njih najelementarnejših človeških, narodnih in državljskih pravic;

2. opozarja ves kulturni svot brez razlike narodnosti na nekulturne metode raznarodovanja slovanskega življa v Italiji in Avstriji, in na uprav barbarsko zlorabo politične moči nad narodovimi manjšinami, ki so vsled mirovni pogodbe, na kojih same niso sodelovale, prišle pod nemilo tuje-rodno oblast;

3. apelira na ligo narodov, da vprašanja narodnih manjšin v Italiji in na Koroškem posveča svojo posebno pozornost, pri čemur se liga narodov opozarja zlasti na odpravo slovanskih učiteljev in duhovnikov in njih izgon, na ukaz kraljevih italijanskih oblasti, da morajo slovenski časopisi prinašati tudi italijanski prevod svojih publikacij;

4. opozarja ligo narodov, velesile in ves kulturni svet, da se je vsem državam, ki so iz razvalin avstro-ogrške monarhije nastale, ali pa dežele od nje sprejele, v mirovni pogodbah posebno varstvo narodnih

manjšin naložilo, in da se od Italije take izrecne obveze samo radi tega ni zahtevalo, ker je Italija izjavljala, da je to spričeno 2.000 letne kulture, zanjo samo posebi umevno; s svojim sedanjim postopanjem pa je Italija nelojalno izigrala zaupanje velesil, Avstrija pa se v mirovni pogodbi prevzetim obveznostim radi varstva manjšin naravnost roga in posmehuje;

5. apelira na velesile, in ves ostali kulturni svet, da s svojo avtoriteto in svojim moraličnim pritiskom na Italijo in Avstrijo slovenske manjšine v Primorju in na Koroškem rešijo grozeče nasilne nacionalno smrti;

6. pozivlja končno vlado kraljevine SHS, da z energičnimi koraki diplomatičnega in še treba tudi drugega, zlasti gospodarskega značaja telesnemu, duševnemu in materijalnemu ubijanju slovanskega življa v sosednih državah napravi konec.

Kako intervenira Pucelj.

Iz Belgrada nam poročajo:

Centralista Pucelja smo zadeli v živo, ko smo razkrinkali njegovo delovanje v belgrajskem parlamentu. Dočim se on na svojih shodih širokousti, kako krepko da se bori v parlamentu proti predloženim zakonom, ki nalagajo nova in težka bremena kinetom v prečanskih krajih, smo mi ugotovili, da je Pucelj tak junak samo doma na svojih hujskaških shodih. V Belgradu pa je ponižen, da se ne bi zameril velikosrbskim ministrom, s katerimi je izdelal nesrečno centralistično ustavo in ki bi znali odkriti marsikatero svetu še neznano kupčijo zemljinoradnika Pucelja, ko je bil on minister.

Dokazali smo, da Pucelj ni nikdar glasoval še manj pa nastopil proti onim zakonom, proti katerim sedaj najbolj zabavlja, dočim so naši poslanci krepko stali na braniku za pravice in korist slovenskega naroda.

Ker teh dokazov ne more pobiti kljub svoji znani »resnicoljubnosti«, se Pucelj sedaj na vse mogoče načine izvija in opravičuje. V svojem »Lažnjivem listu« skesano priznava, da res ni glasoval, češ, da je moral intervenirati.

Intervencije so po zaslugi Puceljeve ustave res precej težka dolžnost poslan-

cev, kajti naši ljudje se morajo sedaj za vsako stvar obračati v Belgrad. Prej so to uredili pri okrajnem glavarstvu ali kvečjemu so morali v Ljubljano. Zato za svoje volivce posredujejo navadno poslanci, da si ljudje prištedijo drage potne stroške v Belgrad ali pa še dražje stroške belgrajskih advokatov.

O uspehih in koristih Pucljevih intervencij dosedaj še nismo ničesar slišali razen laži v «Kmetijskem listu». Da so to res laži, navajamo kot dokaz sledečo intervencijo Puclja:

Poslanec Škulj je po dolgem boju dosegel, da je ministarstvo za trgovino dovolilo, da se sme v Dolenji vasi prirejati dva sejma letno. Ta uspeh je bil od velike koristi za ves okraj. Kljub temu je Pucelj, ki je v tem okraju rojen in ima svojo mesarijo in gostilno, ponovno interveniral v ministarstvu — proti temu dovoljenju, češ, da so ti sejmi popolnoma nepotrebni. Hvala Bogu, ta zlobna nakana se mu ni posrečila. Višji uradnik, pri katerem je Pucelj že večkrat tako «interveniral», mi je dejal, da je bil tudi pri ministru in mi obenem rekel: «Oprostite, če Vas žalim kot Slovenca. Mi Srbi se sicer v politični borbi poslužujemo raznih sredstev. Ali ga ne najdete med našimi najbolj pokvarjenimi Puclju enakega, da bi tako naravnost delal proti koristim svojih volivcev. Ne veste, kako se mi gabi in jaz bi se ga sramoval, če bi bil Slovenec!»

Povedal sem temu načelniku, da je Pucelj že takrat, ko je glasoval za ustavo, prodal svoje Slovenstvo za par umazanih kupčij. Da pa se ga kljub temu sramujemo vsi, kar je pošteno slovensko ljudstvo že dokazalo marca meseca, v bodoče pa da bo s takimi škodljivci obračunalo še bolj.

Tako torej izgledajo intervencije Puclja, gostilničarja in mesarja.

Zbor zaupnikov SLS.

VABILO

na zbor zaupnikov Slov. ljudske stranke,
ki se bo vršil
dne 5. novembra 1923

ob pol 11. uri dopoldne v dvorani hotela «Uniona» v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Politika SLS — poročata dr. Korošec in dr. Brejc.
2. Organizacija SLS — poroča dr. Kulovec.
3. Resolucije — predložene po vodstvu SLS.
4. Volitev načelnika SLS in prvega podnačelnika.

V nedeljo, dne 4. novembra ob 4. uri popoldne bo v dvorani Akademskega doma poleg hotela «Union», Miklošičeva cesta 5) v Ljubljani zborovanje delegatov političnih organizacij SLS. O točkah, ki bodo predmet razpravljanja, bodo referirali dr. Korošec, Jušnik, dr. Kulovec, Vesenjaj in tajnik krajnc.

Za načelstvo SLS:

dr. A. Korošec, t. k. načelnik.

2

Vsak naj prinese seboj v abilo. To bo izkaznica za vstop v nedeljo in ponedeljek. Podružnice Kmetijskih Zvez in krajevni odbori SLS naj pošljejo za nedeljako zborovanje svoje odposilance. Poročila bodo za kmete zelo važna, ker se bo razpravljalo razen o političnih zlasti o gospodarskih vprašanjih.

Radi preskrbe prenočišča se obrnite na tajništvo SLS, Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Člane vodstva SLS prosimo, da se gotovo udeležijo seje, ki bo na dan zborovanja zaupnikov ob 9. dopoldne v Akademskem domu.

Na dan zbora zaupnikov zborujeta popoldne ob 3. tudi Delavska in Obrtna zveza. Prva v konsumu na Kongresnem trgu, druga v Rokodelskem domu.

Občni zbor Županske zveze

Glasilo. — Tečajji.

V nedeljo, dne 28. t. m. se je vršil v Celju občni zbor Županske Zveze za Slovenijo. Sklenilo se je, da se začne izdajati lastno glasilo. Občine in vse naše odbornike že danes prosimo, da se zavzamejo z vso silo, da se ta sklep more uresničiti. Kdor bo naročnik, že s tem plača tudi članarino. Podrobnosti o uredbi lista so se prepustile odboru. — Dalje se je sklenilo, da se priredi 12 posebnih tečajev, 6 na Kranjskem in 6 na Štajerskem.

Protest proti kuluku!

Posebno burna je bila debata o kuluku. Vsa je bila glasen protest proti temu ponižanju Slovencev. Soglasno se je sprejela resolucija: Županska Zveza, zbrana na občnem zboru v Celju, odločno protestira proti morebitni uvedbi kuluka za Slovenijo, ker je za naše razmere neumesten in nepotreben, ker je isti namen bolje in izčrpnost ter našino razmeram primerno urejeno s še veljavnim občinskim in cestnim zakonom, ki zahteva, da se vsaka priprava in uredba kuluka takoj ukine. Jugoslovanskemu klubu se naroča, da v tem smislu intervenira pri ministru gradjevina kakor tudi pri ministrskem predsedniku.

Novi zakoni.

Županski Zvezi se je naročilo, naj stoji na straži, da se vse stori, da v novem občinskem in ljudskošolskem zakonu, ki se pripravljata, ne bo kršena avtonomija občin in naravna pravica ljudstva do šolstva. — Sprejele so se tozadevne resolucije in naročilo Jugoslovanskemu klubu, da poizve, ali so v teh zakonih, kakor se govori, kake nove nakane proti našemu ljudstvu.

Predavanje.

Z zadovoljstvom so vzeli župani na znanje izvajanja vladnega svetnika Sporna o tem, kdaj je župan uradna oseba in kako naj nastopa.

Za zatirane brate v Primorju.

Zborovalci so tudi povzdignili glas proti italijanskemu nasilju, ki jemlje Slovincem najnaravnejšo pravico do rabe lastnega jezika v šoli in časopisju.

Naše združništvo.

Zborovalci, ki so vztrajali čez 4 ure na zanimivem občnem zboru, so končno sklenili, da vsak v svoji okolici dela na to, da ne gre noben vinar ljudskega denarja v liberalne banke in da se zlasti oklenejo svoje Hranilnice kmetijskih občin.

Kdo je po novem vojnem zakonu oproščen vojaške službe?

Novi vojni zakon bo s svojo brezobzirnostjo občutno zadel marsikatero kmetško družino, ki bo morala poslati edinega delazmožnega sina v vojake. Že stari zakon je poznal malo izjem, novi pa je v tem pogledu še bolj krut. Po členu 50 so namreč oproščeni vojaške službe:

1. stalno nesposobni,
2. začasno nesposobni, ki do 25 leta starosti ne bi bili potrjeni,
3. edini hranitelji družine, v kateri ni nobenih drugih sposobnih moških in se preživljajo s poljedelstvom ali rokodelstvom. Ti so pa oproščeni le tedaj, če plačujejo 20 Din ali manj davkov; niso pa oproščeni tedaj, če plačujejo nad 20 Din davka, četudi so vsi ostali družinski člani nesposobni. Za »nesposobne« se smatrajo po zakonu ženske brez razlike starosti, moški pa pod 17 in preko 60 let starosti ali, če jih komisija spozna za stalno nesposobne.

Stari vojni zakon je po čl. 8 c, točka 3 oproščal brez ozira na višino davka sirove družin, v katerih so bili samo še moški pod 18. leti in ženske brez razlike starosti, do čim je po novem zakonu tudi v tem slučaju merodajna višina davka. N. pr. Sin vdove, ki ima posestvo, od katerega plačuje nad 20 Din davka, bo moral k vojakom brez ozira na družinske razmere (starost matere, bolezen itd.). To se pravi, da naših kmetijskih fantov ne bo oproščen nihče, ker tako malih posestev, da bi od njih ne plačevali danes nad 20 Din davka, pri nas ni!

Novi vojni zakon stopi v veljavo 1. januarja 1924 in bo že veljal za mladeniče, ki so bili letos potrjeni, pa še niso vpo-klicani.

Ta zakon je zopet nov dokaz, kam nas je privedel Pucelj-Žerjavov centralizem, ki ima pred očmi samo srbske razmere, na naše se pa prav nič ne ozira.

Lov bank za kmetiskim denarjem.

Bankam strašno trda prede. To najbolj dokazuje brezobzirna gonja, s katero so se vrgle na kmetijske zadruge, na hranilnice in posojilnice, da bi dobile od njih kmetiskid denar.

Sladke obljube.

Na naše hranilnice in posojilnice kar dežujejo razni pozivi in vabila, naj bi hranilnice in posojilnice nalagale svoje denar pri bankah, ne pa pri svoji združni zvezi. In pri tem obljublajo banke posojilnicam kar po 12 odstotkov brez odbitka, ako pe se dogovori odpovedni rok, tudi več.

Pomislite, 12 odstotkov vam nudijo. Gotovo zato, ker vam želijo dobro in vam hočejo pomagati, da boste svojim vlagateljem lahko dajali višje obresti in spravili skupaj več kmetijskega denarja za — lažne bančne blagajne. Zares sladke obljube, toda samo zato sladke, ker je v bančnih blagajnah strašna lakota, taka lakota, da se že marsikateri banki dela črno pred očmi in je prav blizu na tem, da se zruši, pade. In v taki sili, ko gre bankam za življenje in smrt, popolnoma razumemo, odkod te sladke obljube in odkod to prijateljsko bank do naših zadrž. Poznamo pregovor: »Kadar konja love, mu ovsna mole.«

Grožnje.

Toda poleg sladkih obljub pa uporabljajo banke proti hranilnicam in posojilnicam tudi grožnje, za enkrat sicer še prikrita grožnja. Če ne bi obljuba zvalila, naj ustraši grožnja. Tako n. pr. piše neka banka v Mariboru: »Prepuščamo zaenkrat ta posel Vaši uvidevnosti ter ne bomo v Vašem delokrogu sami direktno iskali stika s prebivalci radi vlog, par bi bilo gotovo v škodo Vašemu zavodu.« Zaenkrat banka ne bo še pritisnila na vlagatelje, na kmete, toda če posojilnice ne bodo ubogale in ne bodo pridno zbirale kmetijskega denarja ter ga nosile v banke, potem pa bodo banke »same iskale stik s prebivalci radi vlog«. Naj potem hranilnice in posojilnice same sebi pripišejo, ako bodo vlagatelji dvigali pri njih svoj denar in ga nosili v banke.

Rešitev je v stanovitni in združni zavesti.

Jaz mislim, da se našim hranilnicam in posojilnicam ni treba bati teh groženj in jih lahko s preziranjem zavrnejo. Naše ljudstvo je danes že toliko izobraženo in je toliko združno zavedno, da svojih stanovskih koristi ne bo prodajalo za juževne groše in ne bo s svojimi prihranki podpiralo bank, ki izsesevajo ljudstvo, ki živijo od ljudskih žuljev.

Naše ljudstvo bo dobro premislilo, predno bo šlo takim obljubam in grožnjam na lim, da banke še nikoli niso skrbele za njegove koristi in za njegov blagor. Naše ljudstvo se dobro zaveda, da bankam ni do kmeta, ne do delavca, ne do človeka sploh, ampak da se jim gre samo za dobiček, samo za tantijeme, samo za dividende. Banke ne poznajo gospodarske vzajemnosti, banke se izsmehujejo nad naukom ljubezni do bližnjega, na katerem temelji združništvo in katerih nauk izvršuje naše ljudstvo. Naš kmet se zaveda, da bankam ni do koristi kmetijskega stanu in da grede radi bank lahko na boben vsi kmetijski grunti. Banke se ne bodo zavzele za kmeta, ravno nasprotno, pridno bodo pomagale spravljati kmetijske grunte na boben, razkosavati jih in prodajati, če bo to neslo. »Dobiček nad vse, pa če se vse drugo podere, to je geslo bank.«

Nasprotno pa se naše ljudstvo dobro zaveda, koliko koristi je že imelo od združništva v teku tridesetletnega delovanja za drug, koliko dobrega so napravile za ljudstvo zlasti hranilnice in posojilnice. Ko so najbolj prodajali in razkosavali kmetijska zemljišča, ko je pel boben vse povsod, ko so že ljudje obupavali nad bodočnostjo

kmeta, tedaj so bile zadrage tiste, ki so nastopile in zaklicale oderuhom in prekupčevalcem: »Stoj!« Zadrage so bile tiste, ki so kmeta rešile iz krempljev oderuhov, pa ne samo rušile grunte kmetu in njegovi družini, ampak tudi kmetškemu ljudstvu pomagale do napredka, do izboljšanja gospodarstva, do gmotnega blagostanja.

Varnost vlog je prva zahteva.

Naše ljudstvo se tudi dobro zaveda, da obljuba velikih obresti ni še vse. Naš kmet dobro ve, da je pri prihrankih različne naložiti jih varno, kakor pa naložiti jih proti visokim obrestim. »Velik dobiček ne gre v mošnjček, ta pregovor se v življenju le prepogosto izpolnjuje. Kdor obljublja velike obresti, ta nudi zelo malo varnosti. Velike obresti ravno kažejo, da tisti, ki jih ponuja, igra zelo nevarno igro: ali se bo rešil z velikim dobičkom, ali bo propadel. Še več! Velike obresti daje oni, ki mu voda v grlo teče in mora imeti denar na vsak način, sicer se bo utopil. Le za velike obresti najde še ljudi, ki mu posodijo potrebni denar, da si umetno podaljšuje gospodarsko življenje. In če bi imeli vpogled v stanje bank, če bi imeli vpogled v njihove knjige, bi našli, da je v takem obupnem položaju danes mnogo bank ter z bankami zvezanih fabrik in trgovin. Voda jim teče že v grlo, vendar se še nočejo podati in si hočejo življenje podaljšati, za kar potrebujejo tuje kapitala, za kar lovijo kmetijski denar. Med tem, si mislijo, se bo že kaj zasukalo, se bo že kaj obrnilo na boljše. Toda denar, za katerega morajo plačevati tako visoke obresti, jih ne rešuje, ampak jih zopet pokopava.

Dejstva dokazujejo.

Gotovo je, da se banke in fabrike v takem položaju ne bodo mogle dolgo držati. Začelo se je že rušiti. Velika Balkanska banka, ki jo je vodil bivši finančni minister Plavšič, je že zagrmela, se je že zrušila s strašnimi zgubami. Kdo jih bo trpel? Oni, ki so pri njej dežar vlagali, oni, ki so se polakomnili visokih bančnih obresti. In za Balkansko banko bodo sledili drugi nesolidni bančni zavodi, ki jih vodijo ravnatelji in upravni sveti, katerih vsak misli le na svoj dobiček in na svoje špekulacije, malo pa jim je mar za koristi delničarjev, naj-

Pozor!

Preselitev!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

»Vzajemni posojilnici«

v Ljubljani — R. K. S. O. S.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 0/0

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. — Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 0/0, vez. tudi po 6 1/2 0/0

VARNOŠT za hranilne vloge je ZELO DOBRA, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbne delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tuji inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah. 5881

manj pa za varnost vlagateljev. Kaj njim za to, ako tisoči malih varčevalcev izgube težko prisluzeni denar, da so s le sami napolnili svoje žepe!

Kmetijske prihranke rabi kmetško gospodarstvo.

Pa ne le to. Ako bomo kmetijski denar izročili bankam, da ga vržejo v trgovino in industrijo, kje bo pa kmet dobival posojila? Ali bo kmet hodil po posojilo k banki, ki računa 24 do 30 odstotkov obresti? Kmetško gospodarstvo je tako, da more kmet od posojil plačevati le nizke obresti. Kmetško gospodarstvo visokih obresti ne prenese, gotovo ne tako visokih obresti, kakor jih preneseta trgovina in industrija in kakršne zahtevajo danes banke. Ako še ta denar, kar ga je v naših hranilnicah in posojilnicah, damo bankam v roke, potem je naš kmet pri svojem gospodarstvu brez denarja, brez kapitala, potem mora naše kmetško gospodarstvo nazadovati, mora propadati, ker tudi kmetško gospodarstvo zahteva kakor trgovina in industrija kapitala, le da mora biti ta kapital cenejši. In ravno v tem so vršile hranilnice in posojilnice svojo veliko nalogo, da so zbirale kmetijske prihranke in jih po nizki obrestni meri dajale kmetom kot posojila.

Gospodarski obzornik.

Prostost žganjekuhe.

V Srbiji že od nekaj kuhajo domače žganje iz sliv, drož in grozdja, trošarine prosto. Financarji nimajo tam z žgalnimi kotli nobenega opravka. Tam torej tudi ni sekatur in drugih sitnosti, ki jih uganjajo pri nas mnogi neprijazni financarji.

Slovenski poslanci so neprestano protestirali proti razliki med Slovenijo in Srbijo glede žganjekuhe. V finančnem odboru so neprestano zahtevali, da se morajo vse pravice in dolžnosti izenačiti. Finančni minister dr. Stojadinovič je hotel naložiti tudi srbskim kmetom enako trošarino, kot pri-

nas. A temu so se uprli srbski kmeti. Da pa bi samo Slovenija in Hrvatska plačevali trošarino, pa so odločno protestirali slovenski poslanci. Zahtevali so tudi odpravo nadziranja in pečatenja kotlov.

Tej zahtevi se je moral finančni minister udati. Dne 9. oktobra je predložil narodni skupščini predlog zakona, po katerem bo žganjekuha prosta trošarine. Ko bo ta zakon stopil v veljavo, financarji ne bodo imeli prav nobenega opravka več pri žgalnih pripripravah. Konec bo s tem tudi vseh tozadavnih sekatur. Če bo državni zbor zakon sprejel, bo ta stopil v veljavo okoli Novega leta. Počakajte tedaj z žganjekuho.

Trošarina se bo v bodoče plačevala samo od žganja, ki se prodaja.

Postavka 15. dosedanje tarife (šl. 6. z. o drž. trošarini z dne 27. junija 1921) naj bi se v izpremenjenem besedilu glasila sledeče:

>Državna trošarina se pobira:

15. na žganje v oblastih, kjer se je že dosedaj pobirala trošarina, za vsako hektolitrsko stopnjo 20 Din.

Pripomnja. Trošarina na žganje se pobira povodom dohajanja v promet in porabo, pobiranje (povodom proizvodnje) po izmeri kotla se ukinja.

Za žganje se smatra destilat tropin iz sadja, korenin (razen sladkorne pese), dinje (melone), buč in vode, pomešane z medom. Od žganja, kuhanega iz lastnih proizvodov (pridobljenih na lastnem zemljišču) plačuje trošarino le oseba, ki tako žganje od producenta kupi ali pridobi na katerikoli drug način. — Od žganja, kuhanega iz kupljenih ali na katerikoli drug način pridobljenih surovin (snovi), plača producent trošarino le, ako to žganje prodaja ali ga iz kateregakoli razloga odstopi drugemu. Proizvajalci, ki kuhajo žganje iz kupljenih surovin (snovi) in za trgovske namene, plačajo trošarino na alkohol po št. 14 tarife (20 Din za eno hektolitrsko stopnjo).

Ako se lastniki surovin (snovi) za kuhanje žganja in proizvajalci žganja z lastnim zemljiščem bavijo tudi s trgovino z alkoholnimi pijačami na debelo ali drobno, ali točijo ali se bavijo s predelovanjem alkoholnih pijač, se posebej odredi, katero množino žganja se jim dovolj porabiti za domačo potrebo brez plačila trošarine. — Natančnejša navodila za pravilno izvršitev izpremembe pri obdačenju žganja predpiše finančni minister.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	22. okt.	26. okt.	29. okt.
	K v	K v	K v
ameriški dolarji (eden)	320 —	342 —	— —
avstrijske krona (sto)	— —	— 49	— —
beškosl. krona (ena)	9 60	10 28	— —
angleški funti (eden)	— —	— —	— —
francoski franki (eden)	19 —	20 20	20 08
italijanske lire (ena)	— —	15 40	— —
bolgarski levi (eden)	— —	3 12	— —
nemške marke (sto)	— —	— —	— —
rumunski lei (eden)	1 64	1 60	1 60
švicarski franki (eden)	59 10	— —	— —
poljske marke (sto)	— —	— —	— —
mažarske krona (sto)	1 40	1 40	1 40

g Kje so dinarji? V zadnjem času je opazila tudi Narodna banka, da primanjkuje denarja. Zato je priredila preko svojih podružnic posvet, da najde tiste koticke, kjer se skrivajo dinarji. Izmed poročil, ki jih je prejela Narodna banka, je posebno zanimivo poročilo podružnice Narodne banke v Vojvodini. Ta podružnica je sporočila, da so po njeni cenitvi dobili kmetje v Voj-

vodini za svoje pridelke doslej okoli 170 milijonov dinarjev, v vojvodinske denarne zavode pa so vložili le 8 milijone dinarjev, ostanek pa drže doma. Posvet je nadalje ugotovil, da kmetje prav močno kupujejo po drogerijah steklenice s steklenimi zamaški. V te steklenice nabašajo denar in potem vse skupaj zakopljejo. Na vprašanje, zakaj to delajo, so neki kmetje odgovorjali, da denarnim zavodom ne zaupajo, drugi pa so rekli, da ni prav, če banke dajejo le po 6 ali po 7 odstotkov obresti, potem pa vlagatelju niti njegovega vložnega denarja pravočasno ne izplačajo. Zato da smatrajo oni za boljše, če denar pridrže sami in ga zakopljejo. Kakor je ugotovil posvet, sta na ta način odtegnjeni prometu okoli 2 milijardi dinarjev in odtod izvira večidel pomanjkanje gotovine. In če še omenimo, da je te dni prinesel neki kmet zamenjat v Narodno banko 17 tisočakov, ki so mu jih bile miši obgrizle, potem je razumljivo, da mora denarja manjkati. Tako poroča belgrajska »Pravda«. Jasno je, da veljajo opisane razmere pred vsem za južne kraje naše države. Slovenski kmetje že nimajo več kaj za hranilnice, ker so že vložili skoro ves svoj denar v — davkarije.

CENE.

g Ljubljanski trg. Cene so s poboljšanjem dinarja stalno popuščale. Ko se je pa preobrnilo, so cene ostale nizke. Le pšenica se je malo poboljšala. Pšenica bačka stane 340 do 342.50 Din. V Ljubljani so cene tudi polagoma nazadovale ter dosegle za pšenično moko >0< 615 Din, oves 310, zdravo koruzo 340. Fižol ribničan in prepelničar se zaključuje po 650 Din.

g Trg z jajci. Zaradi toplega vremena kupčija z jajci precej počiva po celi Evropi. Pokriva se samo najnujnejša potreba. Blaga je v naši državi malo. Cene se drže, dasi je bilo zaradi porasta dinarja pričakovati oslabljenja. Na domačih tržiščih so se gibale cene za komad: v Vojvodini okrog 1.75 Din, v Sloveniji 1.85 do 1.90 Din (v Ljubljani na trgu 2 Din), v Srbiji 1.70 do 1.80 Din, v Hrvaški in Slavoniji 1.80 do 1.85.

g Cene na žitnem trgu. Pšenica 16 K, koruza 13 K, oves 11 K 60 vin, moka št. 0 24 K 50 vin, otrobi 7 K.

g Gospodarska zveza notira sledeče cene: Semena: Domača detelja črna, plombirana, garantirano čista brez predenice po 45 Din. Lucerna ali nemška detelja po 40 Din. Inkarnatka ((rdeča detelja) po 25 Din. Semenska pesa »Mamuth« in »Eckendorfer« po 18 Din. — Gnojila: Kalijeva sol 42 odst. po 150 Din za 100 kg. Kostni superfosfat z 18 odst. v vodi raztopne fosforove kisline po 260 Din za 100 kg z vrečami. Rudninski superfosfat s ca 16 odstotki v vodi raztopne fosforove kisline po 175 Din za 100 kg. Vreče po 100 kg. Bela razklejana kostna moka po 250 Din za 100 kilogramov. — Cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonskih pošiljkatvah se iste znižajo. — Krmila: Lanene tropine po Din 4.50 za kg. Vreče po 50 kg. Orehove tropine po Din 3.50 za kg, vsebuje 42 odst. beljakovin in maščobe. Klajno apno po 4 Din. — Vinogradniške in kmetijske potrebščine: Drevesne škropilnice bakrene po 400 Din. Modra

galica po 11 Din za kg. Zveplo, dvojno raffinirano po 4 Din za kg. Trierji (žitni čistilniki) tt. Heid po 2900 Din znamka IA. Znamka IB 2800 Din. Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon po 4000 Din. Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali po 6500 Din. Gepelji na 86 obratov po 4500 Din. Gepelji na 24 obratov po Din 4000 Din. Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji, kakor čistilniki (pahtelni), plugi, poljedelske in travniške brane, kose in brusi, vodne žage, brzoparilniki, kovani žebli, gnojnične sesalke, cevi, tehtnice itd.

ZIVINA.

g Živinski sejmi v celjskem okraju. Okrajno glavarstvo v Celju razglasa: Ker se slinavka v okraju močno širi, se za nadalje zabranjuje živinski sejmi v celjskem političnem okraju. Prepovedano je zaradi tega tudi nadaljnje izdajanje živinskih potnih listov.

g Kmetje, pozor na slinavko in parkljevo! V nekaterih krajih Gorenjske se je pojavila slinavka in parkljevka in dela sedaj prizadetim zelo občutno škodo. Ta bolezen, ki je silno nalezljiva, se je k nam zanesla najbrž z govedo ali prašiči s Hrvaškega.

Kmetovalci, priporoča se vam, da ste skrajno previdni pri nakupu vseh parkljarjev, kosebno pazljivost posvečajte tudi svoji živini, ki nimajo pri nji nič opraviti. Pazite tudi na takozvane mazače. Slučaj je nanesel da sem zvedel od prijatelja tole dogodbico. Nekemu kmetu, ki je imel v hlevu na slinavki in parkljevki bolno živino, je ponudil neki tak »kunšten« človek pol kg tanina in zahteval zanj 2.400 K. Seveda je bil kmet toliko pameten, da ga je odklonil. Možakar je ponudil tanin drugemu kmetu ter zahteval za pol kg 800 D = 3.200 K. Seveda ga je tudi ta odklonil. Tanin stane v drogeriji pol kilograma 200 Din (800 kron), torej je v prvem slučaju zahteval 1.600, v drugem pa celo 2.400 kron preveč. Kmetje, bodite torej previdni in ne dajte se begati po takih ljudeh, ki vam nesrečo le še bolj povečajo.

Za zdravljenje slinavke in parkljevke je najboljšo sredstvo: za obolele živali skrbeti, da imajo suho ležišče, vsem parkljarjem v prizadetem hlevu spirati dvakrat na dan z 2% lizolno mlačno vodo parklje in bincelj, nastale rane, ko so izprane, potresti s hrastovim praškom. Hrastov prašek naredite doma iz hrastove skorje, ki se drobno stolče. — Kdor pa nima časa praška delati, kupi v drogeriji galun. Galun učinkuje prav tako kot tanin, samo da je galun desetkrat cenejši. — Kmet z Gorenjske.

g Živinski trg. Zagreb, dne 24. t. m. Prignali so veliko bosenske živine, domače pa malo. Dovoz ostalega blaga obilen. Zelo mnogo kupcev. Slovenski kupci so nakupili nekaj živne za Ljubljano in Maribor. V cenah ni velikih sprememb, le cene telet so nekaj znatnejše padle. Cene za kg žive teže: voli bosenski I. vrste 11.50 do 12.50, II. vrste 10 do 11, III. vrste 8 do 9, domači volli I. vrste 13.50 do 15, II. vrste 11.25 do 12.50, III. vrste 10 do 11, mlada živina 12.50 do 13.75, krave I. vrste 11.50 do 13, II. vrste 10 do 11, III. vrste 7 do 8, svinje

Uničujte

podgane z ratolom!

Dobiva se v lekarnah, drogerijah in pri oddelku RATOL-VETERINARIJE kem. d. d. ZAGREB, Frankopanska 18, Telefon 12-77.

domače pitane 27 do 28, II. vrste 25 do 26, frišlingi 22.50 do 23.50, teleta domača I. vrste 23 do 25, II. vrste 21.50 do 22.50. Krma: seno 87.50 do 115, otava 115 do 125, slama okrog 100 Din za 100 kg.

g Prihodnji živinski sejmi v Mariboru. Ker ni več nalezljivih boleznih med živino v mariborskem okrožju, se bo kontumac dvignil najbrže koncem tega meseca, tako da bodo z začetkom novembra živinski sejmi v Mariboru zopet odprti.

DAVKI.

g Pobiranje davkov v Vojvodini. — V Vojvodini se davki izza leta 1918 ne odmerjajo, ampak se pobirajo le na račun, ki dosegajo mesečno komaj 10 do 12 milijonov dinarjev. Ker spričo dejstva, da je Vojvodina najbogatejša pokrajina naše države, je komaj verjetno, da bi bila ta plačila primerna plačilni zmoglosti tamošnjih davkoplačevalcev. Ministrstvo financ se je zaradi tega odločilo, da odpošlje v Vojvodino posebno komisijo, ki naj pregleda poslovanje tamošnjih finančnih uprav in uredi davčno vprašanje, da bodo davki primerni premoženjskim razmeram davkoplačevalcev.

RAZNO.

g Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca novembra sledeča predavanja: v nedeljo, dne 4. novembra t.l.: 1. Št. Vid pri Stični, o izboljšanju kmetijstva (Jereb). 2. Zagradec, o krmljenju in o sadjarstvu (Kofol). 3. Kokra, o živinoreji (Hladnik). 4. Zg. Bernik pri Cerkljah, o vzgoji molzne krave in o mlekarstvu (Pevc). Stara cerkev, okr. Kočevje, o gnojenju (Golmajer). 6. Hotedršica, o sadjarstvu (Zdolšek). 7. Talčji vrh, Belokrajina, o kmetijstvu (Konda). 8. Vodice, o gnojenju (Marinček). 9. Št. Vid pri Ptuj, o boleznih rastlin (Zupanc J.). 10. Konjice, o kmetijstvu (Štamberger). — V nedeljo, dne 11. novembra t.l.: 1. Podgrad, o živinoreji (Gregorc). 2. Jevnica pri Kresnicah ob Savi, o poljedelstvu in živinoreji (Jereb). 3. Bušečava, o gnojenju (Ambrož). 4. Ribno pri Bledu, o vzgoji molzne krave in o mlekarstvu združništvu (Pevc). 5. Planina, okraj Logatec, o travništvu (Zdolšek). 6. Semlič, o gnojenju (Konda). 7. Kaplja, o živinoreji in sadjarstvu (Wernig). 8. Sv. Lovrenc, o kletarstvu in sadjarstvu (Štamberger).

g Važno za vinogradnike. Proizvajalci vina so zavezani v roku 10 dni od dneva, ko so izprešali vino, prijaviti dobljeno količino vina pristojnemu oddelku fin. kontrole. Nadalje je vsak, kdor proda vino, dolžan, da prijavi pristojnemu oddelku fin. kontrole prodano količino vina, predno istega izroči kupecu. Na vsako tako prijavo dobi prodajalec vina od oddelka fin. kontrole za nezatrošarinjeno vino kontrolni list, za zatrošarinjeno vino pa svobodnico. Kontrolni list oziroma svobodnico mora prodajalec izročiti istočasno z vinom kupcu, ki pa mora kupljeno vino tekom 24 ur po prejemu prijaviti svojemu pristojnemu oddelku fin. kontrole ter izročiti istemu tudi kontrolni list, oziroma svobodnico. Če pa je

dobil kupec vino s kontrolnim listom, mora tudi v gori omenjenem roku 24 ur plačati odpadajočo trošarino in eventualno občinsko doklado k trošarinu. Kdor ne prijavi tekom 10 dni svojega vinskega pridelka ali opusti prijavo prodaje vina, bo kaznovan po členu 85 toršarinskega pravilnika na denarno kazen 100 Din. — Yupec vina pa, ki ne prijavi tekom 24 ur prejetega vina in ga ne zatrošarinu v istem roku v slučaju, da je sprejel nezatrošarinjeno vino, se bode smatrala v smislu člena 77 tl. troš. pravilnika kot tihotapec ter ga čaka kazen v dva do štirikratnem znesku prikrajšane trošarine. Tudi se mu zapleni vino, ki ostane tako dolgo zaplajeno, dokler ne plača prikrajšane trošarine in kazni.

g Konec čevljarske stavke v Ljubljani. Stavka čevljarskih pomočnikov v Ljubljani, ki je trajala nekaj tednov, je končala s popolnim neuspehom stavkajočih, ki so se vrnili na delo. Med stavkajočimi vlada veliko nezadovoljstvo z voditelji, ki so jih pognali v nepremišljeno stavko.

g 20 kronski zlatnik je vreden 1300 do 1360 K.

Čevlje kupujte samo z znamko »PEKO«, ker so ti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga Ljubljana, Breg 20, na drobno tudi Aleksandrova cesta.

Zahtevajte povsod našo domačo Koliško sikorijo, izvrsten pridatek za kavo.

Čiste nastoj ne dobite blaga za obleke v novi trgovini »Danica« na Turjaškem trgu št. 1 (pre Preekrbovalnica), pač pa po izredno nizkih cenah in le dobro, solidno blago. Opozorjamo na današnji oglas — 6360.

Tedenske novice.

Ne pozabite! Izšel je koledarček Jugosl. kmetijske zveze. Cena 10 Din. Kmetje, segajte samo po tem koledarčku. Letos ima še bogatejšo vsebino kot lani. Tudi vezava je letos močnejša. Noben kmet naj ne bo brez njega. Na zboru zaupnikov in občnem zboru Kmetijske zveze se bo prodajal.

d Občni zbor Jugoslovanske Kmetijske zveze. Še enkrat naznanjamo, da bo na dan zбора zaupnikov občni zbor Jugoslovanske Kmetijske zveze ob 3. popoldne v veliki dvorani hotela »Union«. Kmetje, uredite si čas tako, da se občnega zбора sigurno udeležite.

d Pueljev centralizem. V bodočem letu je za Slovenijo predpisano za 23 milijonov dinarjev več direktnega davka kot v preteklem letu. Srbiji so naloženi samo 3 milijoni več in še teh ne bo treba plačati. G. Pucelj, izvrstno politik ste vodili.

d Nadvlada najsposobnejših. Gospod Krsta Cicvarić, veliki Pribečičev prijatelj in največji belgrajski gobeždač je zapisal v svojem listu, da morajo Srbi imeti v državi nadvlado, ker so najsposobnejši. To je res — najsposobnejši so v korupciji, v analfabetstvu, v lenuharjenju po državnih uradih, v prelamljanju dane besede in v mnogih drugih stvareh, ki jim niso v čast, državi pa ne v korist.

d Dr. Žerjav — pomagač državnih tatrov. Ob času poloma je na Jesenicah bil gerent liberallec Humer. Kakor cela vrsta drugih liberalnih veljakov, je tudi on nakradel eraričnega blaga v velikih množinah. Neki vestni oficir je dal zato Humeru aretirati — toda Humer je bil prijatelj dr. Žerjava in ta ga je dal izpustiti. Pač pa je dr. Žerjav kot oficirski poročevalec onega vestnega častnika tako zasledoval in grdil pri vojaških oblasteh, da je bil oficir prisiljen izstopiti iz vojaške službe. — Dalje je imel Žerjavov brat major Žerjav svoje prste vmes pri nekkih odpeljanih konjih. Stvar se je nekaj časa vlekla — toda ker je bil tedaj dr. Žerjav predsednik deželne vlade, je stvar zaspala. Nam se le čudno zdi, da se morejo najti še ljudje, ki volijo takega moralno popolnoma propalega človeka, kot je dr. Žerjav, ter da naročajo njegove liste, kot sta brezverska »Domovina« in umazano »Jutro«.

d Gospodarstvo Pucelj-Žerjavovega centralizma. V Gruž je bilo nedavno pripeljano iz Francije s parnikom 90 vagonov sukna za vojaške obleke na račun posojila, ki ga je naša vlada dobila v Franciji za oboroževanje. To sukno je vredno najmanj 300 milijonov dinarjev. Iz Beograda je bila poslana v Gruž posebna komisija, ki bi morala kupno prevzeti in ga odpremiti dalje. Članom komisije pa se zelo dopadejo masne dnevnice ter radi tega delajo zelo počasi, da jih dalje časa uživajo. Mesto, da bi prevzela 20 vagonov na dan, je odpravila samo štiri. Ker je parnik moral biti izpraznjen, so blago naložili na kup v pristanišču ter ga pustili nepokritega. Te dni pa je neprenehoma štiri dni deževalo in mokrota je napojila novo sukno, ki bo sedaj seveda začelo trohneti. To je slično aferi z lesenimi barakami, ki so prišle iz Nemčije na račun reparacij ter bile namenjene za graditev odgajališča na Lokrumu. Barake so stale par mesecev v Gružu na dežju in solncu, da je ves les razpokal, potem pa so jih prepeljali na Lokrum, kjer so istotako ležale dalje časa na prostem. Ko so hoteli nazadnje začeti z gradnjo, se je izkazalo, da niso več za nobeno rabo. Slične stvari se dogajajo v samem Beogradu pred očmi ministrov in cele njihove vojske centraliziranih uradnikov. N. pr. stroji, kupljeni na račun reparacij, rjave v pristanišču, dokler jih ne prodajo za staro železo. Vojni avtomobili, na račun reparacij, propadajo na dežju. Celi vagoni blaga gnijejo po kletih raznih magacinov. Po Macedoniji propada orožje in municija, vredna milijarde. To pa je le samo majhen del škode, ki je nastala vsled malomarnosti in za katero so zvedeli ljudje, ki so še tako pošteni, da z ogorčenjem gledajo to pogibelj. Koliko milijard pa je država škode pretrpela, ne da bi ljudstvo kaj o tem vedelo. Da bi narod vedel, kaj se pri nas vse godi, težak bi bil njegov obračun z onimi, ki mesto da bi vladali, napravljajo njegovo premoženje. — To je Cicvaričeva »nadvlada najsposobnejših« ali dobrote Puceljevega centralizma.

d Draga šola. So posestniki, ki se ne morejo navaditi, da bi svoj denar vlagali v hranilnico in posojilnico, kjer nosi obse

resti in je popolnoma varno spravljen ter zavarovan pred tatvino, pred požarom in vsemi nezgodami. Za svojo trmo pa plačuje drago šolo. Pred kratkim je prinesel k Narodni banki zamenjat od vlage in pa plesnobe pokvarjene bankovce večji posestnik iz ljubljanske okolice. Narodna banka mu je odtrgala za raztrgane bankovce nekaj tisoč kron. Mož je imel nad sto tisoč kron bankovcev zelo previdno in globoko na dnu spravljenih v stari skrinji na zelo vlažnem mestu tako, da je pregnilo dno skrinje in so se vsled vlage in gnobe bankovci prilepili na dno. Ko jih je mož po dolgem času vzel iz skrinje, se jih je več raztrgalo, ostali pa so bili za promet nerabni. Tako je mož poleg izgubljenih obresti moral svojo neprevidnost plačati še s par tisoč izgube od gotovine.

d Umrli je v Belgradu znani prijatelj Slovencev in zagovornik avtonomije bivši ministrski predsednik Stojan M. Protič. Pokojnik je bil dalekoviden državnik in je prav radi tega izstopil iz politike, ker ga je bolelo, ko je videl, da je država s centralizmom sama sebi zadržala vrat. Naj mu sveti večna luč!

d Nравstveno spričevalo. Žerjavova stranka, ki jo »Jutro« in »Domovina« povzdiguje nad deveti paradiz, ima to smdlo, da ji redno od časa do časa napiše pristaš iz lastnih vrst nравstveno spričevalo. Kaj rad to naredi Slovenski Narod, ki gromi nad »koruptno in gnilo« Žerjavovo stranko, sedaj pa je neki orjunc Jurkovič celo priobčil privatno pismo samega urednika Žerjavovega lista Tabor. Ta g. urednik (znani Rehar) v »Taboru« s kričočimi barvami mala glorio liberalne stranke, v privatnem pismu pa govori o »propadli demokratski (liberalni) stranki«. Gospoda se pozna med sabo. — Kako da naši ljudje še vedno kdaj vzamejo v roko Žerjavovo »Domovino« ali »Jutro«?

d Nov priseljeniški zakon. Po vesteh, dospelih iz Zedinjenih držav Amerike, se pripravlja nov priseljeniški zakon, ki bo omejil naseljevanje v Združene države Ameriške v še večji meri nego dosedanj. Po novem zakonu se ne bo več vršilo komisijsko pregledovanje izseljencev na Ellis Islandu, nego v zemlji izseljenca. Pri tem pregledovanju bodo sodelovali zastopniki Združenih držav in oblasti države, kateri pripada izseljenec. Nov zakon namera odrediti, da izvrše oblasti Združenih držav popis vseh inozemcev v svrhu ugotovitve, da li so dospeli na predpisan način v Združene države ali ne. Če se dokaže, da poedini izseljenec ni zadostil priseljeniškim predpisom, bo poslan v svoj kraj.

d Centralist Pucelj. G. Pucelj je vstopil med srbske zemljeradnike, ki na vso moč podpirajo sedanjo samosrbsko centralistično vlado. Tako so zemljeradniki glasovali za novi taksni in trošarinski zakon, ki nalaga nam prečanom zopet ogromna bremena. Pucelj se je pač zapisal v družbo, v katero spada.

d Dva nova generala sta imenovana v Ljubljani, seveda oba Srba. Za Slovence je ta šarža previsoka, prav tako kot nekdanje Avstriji. Živeljo bratstvo!

d G. Pribičević udaril »Jutro« po ustih. »Jutro« tako na debelo laže, da ga je celo

njegov najbolj navdušeni pristaš te dni krepko mahnil po ustih. »Jutro« je trdilo, da je Pribičević svoj čas poslal dr. Brejcu brzojavko, naj skliče deželni zbor, dr. Breje pa da je brzojavko vrgel v koš. Dr. Breje sam je dokazal, da take brzojavke sploh ni nikdar prejel. Sedaj pa je še g. Pribičević sam izjavil, da mu taka brzojavka niti na misel ni prišla.

d Začasni ravnatelj Zadružne zveze je postal g. Val. Zabret, dekan v Št. Vidu nad Ljubljano. Dosedanji ravnatelj g. Evgen Legat je prevzel upraviteljstvo pokopališča sv. Križa, ostane pa še nadalje član načelstva Zadružne zveze.

Bridke in drage izkušnje doživljajo oni, ki denar držijo doma, mesto da ga naložijo v hranilnico in posojilnico. V neko hranilnico in posojilnico na Dolenskem je prinesla posestnica od miši sneden 1000-dinarski bankovec, ki ga je ostala le še ena tretjina, dočim so dve tretjini miši popolnoma snedle in raznosile po luknjah. Narodna banka bo za bankovec plačala le toliko, kolikor ga je ostalo, t. j. okoli 300 Din. To je dobiček onih, ki držijo denar v skrinjah. Ako ga jim ne ukradejo, ako jim ne zgori, ga pa miši pojedjo.

d Strokovna zveza državnik cestarjev za Slovenijo, ima po sklepu zadnje seje načelstva svoj občni zbor v nedeljo, dne 11. novembra t. l. ob pol 9. uri dopoldne v Zidanem mostu v gostilni Mozer. — Ta občni izbor bo dal smernice našemu bodočemu strokovnemu delovanju in bo velike važnosti za bodočnost naše zveze. Občnega zbora se udeleži tudi narodni poslanec Jugoslovanskega kluba. Skupine so dolžne po poslovniku poslati svoje zastopnike. Dostop imajo in so vabljeni vsi člani zveze. Lahko se pa udeležijo tudi neorganizirani, ki nameravajo stopiti v zvezo drž. cestarjev. Skupine prejmejo v okrožnicah pravočasno navodila. Vsak udeleženec mora svojo udeležbo prjaviti po dopisnici najkasneje štiri dni pred občnim zborom na: Strokovna zveza drž. cestarjev v Celju, hotel Beli vol, ter naznaniti, če želi obed naročiti. Udeleženci naj se pripeljejo z jutranjimi vlaki v Zidani most, kjer se snidemo vsi tovariši, odhod pa je popoldne. Vse stvarne predloge se mora 4 dni preje poslati načelstvu v Celje. Ako nam bo ministarstvo dovolilo polovično vožnjo na našo prošnjo, bomo pravočasno poslali vsem, ki se bodo prijavili s natančnim naslovom izkaznice, katere morajo dati na svojih postajih žigosati in v Zidanem mostu voznih listkov ne smejo oddati. Z ozirom na veliko važnost tega občnega zbora, vabi k obilni udeležbi vse tovariše načelstvo.

d Zgodovina domžalske fare. Tako se imenuje na 400 stranibroječa knjiga, ki jo je spisal in izdal g. župnik domžalski, Franc Bernik. Krasi jo 84 lepih slik. Stara zgodovina domžalskega beneficija je obdelana bolj na kratko, zelo podrobno in obširno pa je popisana ustanovitev fare in življenje — versko, gospodarsko, kulturno — v sedanjih Domžalah. Knjigo bo celo tisti, ki ne pozna Domžal, bral z velikim zanimanjem, domačim faronom pa bo naravnost v pobudo. Knjiga stane samo 40 Din (po pošti nekoliko več) in se naroča pri župnem uradu v Domžalah.

d V Smartnem pri Litiji bo v nedeljo 4. novembra ob treh popoldne v društvenem domu predstava »Mlinar in njegova hči«. Med presledki igra tamburaški zbor.

d Poročil se je g. Franc Nose iz Kolenčevasi z gđč. Joželo Hegler iz ugledne družine Zidarjeve z Roplovega. Obilo sreče!

d Umrli je v Ljutomeru dekan č. g. Jožef Ozmec, bivši deželni poslanec. Naj v miru počival!

d Kmetje na dalmatinskih otokih so imeli od prevrata sem v najemu zemljo. Sedaj je prišla odredba, da se zemlja vrne. Kmetje pa so se uprli in je moralo priti vojaštvo, ki je napravilo red.

d Praktični davkarji. Na davčnem uradu v Pančevu so uradniki poneverili poldrug milijon dinarjev vplačanih davkov.

d Vlak je povozil v Zalogu slikarskega mojstra Franca Stareta iz Ljubljane. Hotel je stopiti na vlak in ko je v ta namen šel čez progo, je prihitel neki drugi vlak, ki ga je podrl ter mu odtrgal glavo. Bil je takoj mrtev.

d Požar v Ljubljani. Na Karlovski cesti je v Rostoharjevem skladišču izbruhnil požar. Skladišče je pogorelo, druga poslopja so gasilci obvarovali.

d Vest ga je pekla. Pri ljubljanski policiji se je javil neki Viljem Cottager, ki govori nemško, angleško in malajsko ter je povedal, da je v Švici v nekem gozdu umoril neko Rozo Türk. Dolgo časa sta živela skupaj, potem jima je začelo primanjkovati denarja in sta sklenila vzeti si življenje. Njo je ustrelil, sam pa se je zbal. Izročil bo švicarskim oblastem.

d Božji rop. Dne 21. oktobra zvečer so prišli tatovi v župno cerkev na Čatežu pod Zaplazom, vložili v tabernakelj in odnesli monštranco in dva ciborija s sv. Rešnjim Telesom. Tabernakelj so navrtali z navadnim svedrom, katerega so pustili na obhajilni mizi. V nedeljo popoldne ob 4. je videl nek mož dva človeka, ki sta eden za drugim prišla v cerkev, nič molila, ampak le veliki oltar ogledovala in odšla iz cerkve. Slutil seveda niti od daleč ni, kaj nameravata. Do danes še ni sledu o tatovih. Grozni zločin je pretresel vso okolico.

d Zločin nad mrličem. Na pokopališču v Belgradu je neki zločinec odprl grobnico, kamor so prejšnji dan položili mrliča, ter ga hotel oropati zlatih zob. Ker pa ni tako gladko šlo, je odrezal glavo, ki so jo našli pozneje v nekem potoku in brez zob.

d Mekinje. Prepozno došlo. V ponedeljek zjutraj mora biti dopis v Ljubljani.

d A. K. T. Naznanite šolski oblastil d izgubil se je deček Janko Kramar, z blondskravčljanimi lasmi in rjavi obleki. Star je okoli 11 let. Kdor izve, kje se nahaja, naj sporoči to njegovi materi, ki ji vedno uha. — Marija Kramar, Trzič 205, Gorenjsko.

PERILO je pri sedanj druginji nenadomestljivo. Ali uporabljaš pri PRANJU tako milo, katero mu ne škoduje in ga ne razjeda? — Ali uporabljaš

»GAZELA-MILO«?

V vsako hišo »Domoljuba«!

Čebulina juha. Olupi čebulo, po eno glavico na krožnik, sesekljaj, zarumeni in popraši z žlico moke in zalij. Suha juha, grahov in fižolov odcedek, naredi juho prav okusno, malo smetane in jajce je tudi ne kviri.

Zelenjadna zmes. Toliko rdeče pese kolikor jabolka in krompirja. Peso skuhaj, olup in razsekljaj, krompir skuhaj in ga zmečkaj, jabolka pari na vodi s sladkorjem. Zavri malo mleka in podmeti vanj malo moke, stresi vse v mleko, posoli in okisaj. Je prav okusno.

Jabolka s porcelančkom. (Beli fižol.) Skuhaj belega fižola in pretlači ga skozi sito, posoli in primešaj malo surovega masla in par žlic jabolčne mezge.

Rozine in drugo posušeno grozdje, tako tudi suhe češplje, se pokvarijo, ako stoji dolgo, ker se zaležejo v nesnagi, ki se jih drži, molji. Zato je dobro oprati zalogo takega sadu, ki naj bi čakala še dolgo. Rozine namoči najprej v vroči vodi in izperi do čistega v mrzli, potem jih stresi na čist popir, ko je ta popil vlago, na čist prt, tresi jih sem in tje in deni na čistem papirju na zapeče ali na peč. Posušiti se morajo popolnoma, sicer bi se pokvarile. Tako tudi češplje.

Sirova juha. Zriblji starega sira, na vsak krožnik juhe žličko, na kropu prekuhaj par skorij suhega kruha in zelenjave, vtepi na smetani malo moke in zabeli, potem prevri še sir. Na mesni juhi je kajpada bolj okusno.

To in ono.

Gažo vlečem! Gaža = plača. Naš srčno dobri in priljubljeni umetnik Anton Verovšek je bil večkrat v denarnih zadregah, kakor so žalibog slovenski umetniki sploh. Ko je nekoč prejel prvega v mesecu plačo, je odplačal, kar je moral odplačati, ostal mu je samo še petak — bankovec v predvojni vrednosti desetih kron. — Preluknjaj ga je in navezal na vrvice ter ga vlekel za seboj po tedanji Franc Jožefovi, sedanji Aleksandrovi cesti. Prijatelji, ki ga srečajo, ga vprašajo: »Kaj pa vendar delaš?« In Verovšek je odgovoril: »Saj vidiš, da gažo vlečem!«

Strašni učinki nove plinove vojske. Iz San Francisca poročajo sredi septembra t. l.: Pred kratkim so delali tukaj v prisotnosti več inozemskih konzulov poskuse z novim plinom, ki ga je iznašel učenjak Harry Quick iz Oaklanda. Poskušali so v nekem praznem poslopu ob cesti Montgometry v San Francisco; v to poslopje so dejali nebroj morskih prešičkov kot uboge žrtve človeškega eksperimentiranja. Učinki so bili strašni. H. Quick je izjavil, da bi že ta majhna množina plina, ki so jo uporabili za ta majhni poskus, takoj uničila najmanj 100.000 ljudi.

Mednarodnost plemstva. Vojvoda Filip Württembergski, ki bi bil v normalnih razmerah danes württembergski prestolonaslednik, se je poročil l. 1923 z avstrijsko vojvodinjo Heleno in je postal tako zet neke princesinje Bourton-Sicillija. — »Der Schwäbische Beobachter« pravi tistim, ki imajo toliko povedati o mednarodnosti so-

cialne demokracije in borze, naj pomislijo malo na mednarodnost vladarskih hiš in pa visokega plemstva. Prav na Švabskem je imel prej vsakdo zanimanje za to in kmet in meščan sta bila ponosna. Šele moderni čas je to spremenil.

Trije Škoti. Prebivalci Škotske dosežejo večkrat zelo visoko starost. O tem nam prav dobro pripoveduje tale dogodbica.

Neki angleški učenjak je potoval po Škotskem. Videl je nekoč bolj postaranega moža, ki je sedel na kamenu ob cesti in bridko jokal.

»Kaj pa Vam je?« vpraša sočutno tujec.

»Oče me je nabill«

»Zakaj pa vendar in kako?«, se čudi tujec.

»Zato, ker nisem hotel staremu očetu pomagati, ko je šel spat.«

»Ja, koliko ste pa stari?«

»Šestdeset let.«

»In oče?«

»Devetdeset.«

»In stari oče?«

»Stoindvajset.«

Največje in najmanjše. Najvišja stavba sveta je 300 metrov visoki Eiffelov stolp v Parizu, najvišja hiša pa poslopje Woolworth v Novem Yorku v Ameriki, ima 55 nadstropij in je 236 m visoko. Gradijo pa tam hišo, ki bo imela 100 nadstropij in se bo tudi tako imenovala = stonadstropna hiša. Visoka bo 420 metrov. Smarna gora se dviga 370 metrov nad Ljubljanskim poljem. V Novem Yorku je tudi največji kolodvor sveta, tako velik, da odpotuje lahko vsako uro 70 tisoč potnikov. Sedaj pa primerjajmo našo ljubljansko revščino. Najdaljši železniški tir, brez najmanjšega ovinka je na avstralski železnici, ki gre preko Avstralije od zahoda proti vzhodu; ravna črta tega tira je dolga 1600 kilometrov. — Od Ljubljane do Trsta znaša zračna črta 73 kilometrov, vsa Jugoslavija od severa do juga pa meri 670 kilometrov, Italija 1100 kilometrov itd. — Na tej avstralski progi teče železnica enkrat 450 km skozi puščavo, brez postaje.

Najdaljši predor sveta je še zmeraj Simplonski med Italijo in Švico; meri 20 kilometrov. Bodočji predor pod morjem med Angleško in Francosko bo pa 45 km dolg. Najdaljši most je na Kitajskem, njegova dolžina znaša 144 km! Seveda teče tudi po suhem, če ni poplave. Najdaljši parnik sveta je Majestic, 292 metrov. Če si hočemo dolžino ladje predstavljati, jo moramo postaviti po koneu. Ljubljanski grad je 64 metrov nad Ljubljano, sedlo med obema vrhovoma Šmarne gore pa 300 metrov nad Ljubljanskim poljem. Torej je ta ladja tako visoka kakor šmarnogorsko sedlo. Najmočnejši motor na plin je v Belgiji, ima 8000 konjskih sil; najmočnejšo parno turbino pa dobimo blizu Kolina na Nemškem, 75.000 konjskih sil.

Najvišja gora sveta je gora Everest v azijskem gorovju Himalaja, meri 8882 metrov — naš Triglav 2863 m. — Najvišja točka v Evropi, kjer stalno prebivajo ljudje, je vremenska opazovalnica na sedlu Jungfrauoch v Švici,

3454 metrov. Najgloblja točka morja je pri otoku Guam severno od Avstralije, 9833 metrov. Najgloblje jezero je Bajkalsko v Aziji, skoraj 1500 metrov — naša jezera imajo do 45 metrov globine —. Najgloblja rudna jama je v ameriški državi Michigau, 1560 metrov. Najmočnejši slap je slap reke Sambezi v južni Afriki, ima 36 milijonov konjskih sil; vse vodne sile Jugoslavije znašajo tri in pol milijna konjskih sil.

Za najstarejše drevo na svetu velja neka cipresa v Mehiki, cenijo jo na 4000 do 6000 let; je rastla torej že takrat, ko so v Egiptu zidali piramide in je peljal Abraham svoj rod v sveto deželo. Največje sadeže ima neka palma na otočju Seychelli ob Afriki; so pa to nekaki orehi, dolgi 45 centimetrov, z obodom enega metra in 20 do 25 kilogramov teži. Za božične praznike bi privoščili vsaki slovenski gospodinji vsaj en tak oreh. Med živalimi živi najdalje želva, do 300 let; najhitreje pa umrejo takozvani kotačniki, samej po treh dneh, samice pa po trinajstih. Največja žival sveta je grenlandski kit, 24 do 27 metrov je dolg, tehta pa do 100.000 kilogramov! Najmanjši vretenčar je neka riba na filipinskem otoku Luzon, meri 1 do 2 cm. Najmanjši ptič na svetu je kolibri-priklivavec, tako velik kakor čmrlj.

Dekle z Močevja.

(Svedaki spisala Selma Lagerlöf.)

2.

Nihče naj ne misli, da bi dekle, ki je preživelo tako težko uro pred sodnim stolom, moglo misliti, da je storilo kaj znamenitega. Nasprotno, mislila je celo, da se je pred vsemi ljudmi osramotila. Ni pojmla časti, ki ji je skazal sodnik s tem, da je stopil k njej in ji stisnil roko. Mislila je, da pomeni to le konec razprave in da gre sedaj lahko domov.

Tudi ni opazila, da so jo ljudje prijazno pogledovali in da so ji nekateri hoteli stisniti roko. Hotela je hitro oditi. Spodaj pred vrati je vladala velika gneča. Bilo je konec razprave in vsi so hoteli na prosto. Stisnila se je k steni in je zadnja zapustila sodno dvorano. Mislila je, da morajo vsi oditi pred njo.

Ko je prišla končno ven, je stal voz Gudmunda Erlandssona naprežen pred vrati. Na njem je sedel Gudmund z vajeti v rokah in zdelo se je, kot da nekoga čaka. Ko jo je zapazil med ljudmi, ki so vrel iz dvorane, ji je zaklical: »Pojdi sem, Helga! Lahko se pelješ z menoj, saj imava isto pot.«

Toda, četudi je slišala svoje ime — ni mogla verjeti, da bi klical njo. Saj ni mogla, če, da bi jo hotel Gudmund Erlandsson peljati. Bil je najbolj zal fant v vsej fari, mlad, lep in iz dobre hiše ter priljubljen pri vseh. Zato si ni mogla misliti, da bi hotel imeti z njo opravka.

Potegnila si je ruto globoko na čelo in hitela mimo njega, ne da bi ga pogledala ali mu odgovorila.

»Ali ne slišiš, Helga, da se lahko pelješ z menoj?« je vprašal Gudmund in njegov glas je bil zelo prijazen. Toda ni ji šlo v glavo, da misli Gudmund resno. Mislija je, da jo hoče le na ta ali oni način zaamehovati in da čaka, kdaj se bodo zaželi okoli stoječi smejeti in krohutati. Prestrašeno in jezno ga je pogledala in hitela je proč, da bi bila čimprej tako daleč, da je smeh ne bi več dosegel.

Gudmund je bil tedaj še neoženjen in je stanoval pri svojih starših. Oče je bil majhen kmet. Ni imel sicer lepega posestva, vendar je lahko živel brez skrbi. Sin se je peljal k porotnim razpravam, da bi prinesel četu neke listine. Ker pa je imel še nek poseben namen, se je prav posebno skrbno opravil. Vzel je novi voziček, ki je bil gladko polakiran; konja je okračil, da se je svetil kot svila in dobro je osnažil vprego. Poleg sebe je položil na sedla lepo rdečo plahto. Nam pa je oblekel kratko levsko suknjo, na glavo si je dal majhen klobuk in obul je visoke škornje. Sicer to ni bilo nikako prazniško oblačilo, zavedal se je, da je v njem kaj postaven in možat.

Ko se je Gudmund odpeljal zjutraj od doma, je sedel sam na vozu. Toda bil je zatopljen v prijetne misli in ni mu bilo dolgčas. Na približno pol poti se je peljal mimo revnega dekletr, ki je šlo zelo počasi in ki je bilo videti, kot da od trdnosti komaj premika nogo. Bila je lesen, pot zelo težka, mehka in Gudmund je videl, kako se je pri vsakem koraku pogreznila v blato. Vstavljal je voz ter je vprašal, kam je namenjena. Ko je zvedela, da gre k porotni obravnavi, jo je povabil, naj prisede. Zahvalila se je in stopila zadaj na voz, kjer je bila trdno privezana vreča sena, pravtako, kot da si ne upa dotakniti rdeče plante poleg Gudmunda. Sicer va tudi on ni imel tega namena, da bi sedla poleg njega. Ni je poznal, toda domneval je, da je hči kakoga revnega bajtarja in se mu je zdelo, da je dovolj časti zanjo, če sme sedeti zadaj na voz.

Ko so prišli do nezega klanca in je šel konj bolj počasi, se je začel Gudmund razgovarjati. Rad bi vedel, kako ji je ime in odkod je. Ko je slišal, da ji je ime Helga in da je doma z Močevja, je postal nemiren.

»Ali si bila vedno doma, ali kje v službi?« je vprašal. Odgovorila mu je, da je bila zadnje leto doma, preje pa v neki službi.

»Pri kom pa?« je zelo naglo vprašal Gudmund. In zdelo se mu je, da je precej časa trajalo, predno je dobil odgovor.

»V Sternhofu, pri Martenssonu«, je rekla končno prav tiho, kot da bi ji bilo najljubše, da je ne bi slišal. Toda Gudmund je slišal.

»A tako, ti si torej tista,« je rekel a ni izgovoril stavka do konca. Obrnil se je stran, vzravnaval se je in ni več izpregovoril besedice z njo.

Gudmund je udaril po konju, glasno klet slabo pot in bil videti prav slabe volje. Nekaj časa je dekle molčalo, kmalu pa je čutil Gudmund njeno roko na svojih ramih.

»Kaj hočeš,« je vprašal, ne da bi okrenil glavo. Prosila ga je, naj ustavi, da bo stopila z voza.

»Zakaj pa?« je rekel Gudmund s prezirljivim glasom. »Ali se ne pelješ dobro?«

»Da, hvala, toda rajši hodim.« Gudmund se je bojeval nekaj časa sam s seboj, Jezilo ga je, da je baš danes povabil tako, kot je Helga, naj se pelje z njim. Toda vseeno se mu je zdelo, da je sedaj, ko jo je že vzel na voz, ne more zapoditi.

»Ustavi Gudmund,« je reklo dekle vnovič. Govorila je odločno in Gudmund je nategnil vajeti. »Če hoče na vsak način izstopiti,« si je mislil, »potem je pač ne bom silil, da bi se peljala proti svoji volji.« Skočila je z voza, še predno se je konj popolnoma ustavil.

»Mislija sem, da veš, kdo sem, ko si mi vsaki, naj prisedem,« je rekla, »drugače bi sploh ne stopila na voz.« Gudmund je rekel kratko: »Z Bogom!« in je peljal dalje. Imela je pač vzrok misliti, da jo pozna. Saj je večkrat videl dekle z Močevja še kot otroka; seveda izpremenila se je, ko je dorasla. V začetku je bil vesel, da se je iznebil sopotovalke, toda polagoma je postal nezadovoljen sam s seboj. Sicer res skoraj ni mogel drugače ravnati, vendar ni bil rad napram komu neprijazen.

Kmalu na to, ko se je Gudmund ločil od Helge, je zavil s ceste po ozki poti navzgor in je prišel od krasne, velike hiše. Ko je Gudmund ustavil, so se odprla hišna vrata in ena zmed hčera se je prikazala na pragu. Gudmund je snel klobuk, je pozdravil in pri tem mu je švignila lahna rdečica v obraz.

»Ali je mogoče gospod župan doma,« je rekel.

»Ne, oče se je peljal k porotnim razpravam,« je odgovorila hči.

»Tako, torej je že odšel,« je rekel Gudmund. »Prišel sem le vprašati, če bi se gospod župan hotel peljati z menoj, kajti jaz gram tudi k obravnavi.«

»Oja, oče je vedno tako silno vočen,« je tožila hči.

»Sicer pa ni nikake škode,« je rekel Gudmund.

»Oče si so gotovo rad peljal s tako krasnim konjem in s tako zalim vozom,« je menila deklica prijazno. Gudmund se je malo nasmehnil, ko je slišal pohvalo.

»Sedaj moram pa zopet dalje,« je rekel.

»Ali ne boš stopil nič v hišo, Gudmund,«

»Hvala lepa, Hildur, moram k razpravi. Ne smem zamuditi.«

Gudmund se je peljal naravnost k sodni. Bil je zelo zadovoljen in ni več mislil na srečanje s Helgo. Bil je srečen, da je baš Hildur prišla iz hiše in da je videla njegovo plahto, konja in opremo. Gotovo je vse opazila.

Prvič je bil Gudmund pri porotnih razpravah. Zdelo se mu je, da tu lahko mnogo sliši in zve, zato je ostal ves dan. Bil je v porotni dvorani, ko se je obravnavala Helgina zadeva, videl je, kako je iztrgala sveto pismo in vztrajala napram slugi in sodniku. Ko je bilo vse končano in je sodnik stisnil Helgi roko, je Gudmund naglo vstal ter zapustil dvorano. Hitro je vpregel konja v voz in zapeljal pred vrata. Spoznal je, da je bilo vedenje Helgino zelo junaško in zato jo je hotel počastiti. Toda bila je tako preplašena, da ni razumela njegove namere

in je bežale pred častjo, ki ji je bila namenjena.

Pozno zvečer istega dne, je prišel Gudmund na Močevje. Bilo je to majhno posestvo na pobočju griča, poraščena z gozdovi. Pot, ki je vodila tja, je bila samo pozimi ob sanincu vozna. Gudmund je moral iti peš. Prav težko je prišel naprej. Šel je čez drn in strn ter si skoraj polomil noge; na več krajih je moral prebresti potok. Če bi ne bilo ščipa, bi sploh ne mogel naprej; in premišljeval je, kako težavna je pot, ki jo je morala narediti danes Helga.

Močevje leži na pobočju, nekako v srednji višini griča. Gudmund ni bil še nikdar tam, vendar je večkrat videl ta kraj iz doline in ga dovolj poznal, da je vedel, da gre prav.

Okoli in okoli obdelane zemlje je bila ogromna ograda, zelo gosta in težko prestopna. Bila je gotovo nekaka bramba proti puščavi, ki je obdajala posestvo. Koča je stala na gornjem koncu ograde. Okoli nje se je razprostiralo dvorišče, poraščeno z nizko zeleno travo, na spodnjem koncu pa je bilo par lop in hlev, pokrit s šoto. Majhno in revno je bilo to posestvo, vendar nihče ne bi mogel zanikati, da je lepo tu gori. Nekje v bližini je ležalo močvirje, iz katerega se je dvigala megla, ki se je svetlikala v luninem svitu in tvorila okoli griča nekak venec.

Gudmund je šel preko travnika h koči. Skozi okna, ki niso bila zastrta, se je svetlikala luč; pogledal je skozi okno, da bi videl, ali je Helga v koči. Na mizi ob oknu je gorela mala svetilka, pred njo je sedel oče in krpal stare čevlje. V ozadiju sobe, poleg onjščca, na katerem je gorel slaboten ogenj, je sedela mati. Imela je pred seboj preslico, toda menjala je z delom ter se igrala z malim otročičem. Vzela ga je iz zibelke in prav ven do Gudmunda se je slišalo, kako se z njim igra in smehlja. Imela je naguban, strog obraz; toda ko se je tako sklanjala nad otrokom, je zadobil njen obraz mil izraz, in smehljala se je malemu tako nežno kot njegova rodna mati.

Gudmund je gledal kje je Helga, toda v nobenem kotu kočice ni mogel opaziti. Zato se mu je zdelo najprimerneje, da počaka zunaj, dokler ne pride. Čudil se je, kako je to, da je še ni doma. Mogoče je med potjo stopila h kakim znancem, da se je odpočila in kaj zaužila? Toda na vsak način mora kmalu priti, če hoče biti pred nočjo doma.

Gudmund je stal nekaj časa sredi dvorišča in prisluškoval, da bi zaslišal kake koraake. Vse je bilo tiho. Noben listič se ni ganil. Zazdelo se mu je, da ga še nikdar došlej ni obdajala taka tihota. Bilo je, kot da ves gozd zadržuje sapo in stoji tu in čaka na nekaj čudno prečudnega.

Nihče ni šel skozi gozd. Helge pač še dolgo ni bilo pričakovati. »Rad bi vedel, kaj bo rekla, ko me bo zagledala tu,« si je mislil Gudmund. »Mogoče bo vpila in stekla nazaj v gozd ter si vso noč ne bo upala domov.«

Pri tem se je spomnil, da je res čudno, da ima naenkrat toliko opraviti s tem bajtarskim dekletom.

(Dalje.)

Zobozdravnik-špecialist Med. univ. dr. Ivan Oblak se je preselil

v novo zgrajeno palačo »VZAJEMNE POSOJILNICE« poleg hotela »Unions«. — Ordinira: od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Krojači in krojačice! Izdelujem po poljubnih modelih, po meri in po serijah normalnih mer, vsako vrstne krojne vzorce (muštre) za dame in gospode. — KNAFELJ Alojzij, strok. učitelj za krojaštvo, Ljubljana, Križevniška ulica št. 2, I. nadstr. 6781

čevlj. stroj (Flachmaschine), še prav dobro ohranjen, naprodaj. — Naslov pove upravnistvo »Domoljuba« pod št. 6894.

Službo dobi takoj 15—17 letna kmetška dekle, vajena dela. Pismene posužbe na upravo »Domoljuba« pod: »Služba 6929«.

Kostanjevega LESA

KUPIMO vsako množino. — Ponudbe z navedbo cene za 100 kg franko naloženo na vagon je staviti na tvrdko PATERNOST & REMIC, Ljubljana, Slomškova ulica 11. — Telefon 589

Iščem hlapca za župnišče.

Star 15 do 17 let, lahko tudi starejši. Vajen vsakega kmetškega dela. Plača po dogovoru. Nastop lahko takoj. — Vpraša naj se pri upravi »Domoljuba«. — Istotam sprejmo tudi DEKLO. 6731

200 kron na dan lahko vsak zasluži doma v svojem kraju, kdor hoče svoje izdelke prodajati. Pošljite mi za pojasnilo znamko za odgovor in svoj natančen naslov. — JOSIP BATIČ, LITIJA. 6739

Vajence za sodarsko obrt SPREJME pri prosti hrani, stanovanju in perilu FRAN REPIC, sodar v Ljubljani. — SPREJMEM tudi pridnega HLAPCA. 5673

SUHE ČEŠNJE

za žganjekuho nudi SEVER in KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 6783

Posestvo v ljublj. predmestju (hiša, gospod. poslopje, vrt, njive in gozd) se ugodno proda. — Vprašanja na upravo lista pod: »Ugodna lega«. — PRILIKA ZA AMERIKANCI!

RADI SELITVE PRODAM

malo posestvo

tričetrt ure hoda od farne cerkve Dol pri Hrastniku. Posestvo sestoji iz hiše, hleva, kleti; vse pod eno streho in zidano ter v dobrem stanju. Tekoči studenec tri korake od hiše. Njiv in travnikov 3 orale, gozda 7 oralov. Cena 165 tisoč jugal. kron. — Natančnejša pojasnila: MIHAEL DEŽELAK, Križandol št. 40, pošta Dol pri Hrastniku. 6626

Izurjene pletarje

sprejema proti dobri plači od komada PLETARNA v ŠTRNIŠČU, Slovenija r. z. z. o. z. — Stanovanje preskrbljeno. — Delo stalno. 6113

1 meter domačega platna da TOVARNA SINKOVEC, Orosuplje za 2 kg prediva — ali 14 kg godenega oziroma 20 kg surovega lanišča.

ZA SLABOTNE OTROKE je najboljšo sredstvo in mnogo izdatnejše od RIBJEGA OLJA

Emulzija ribjega olja.

Vsak teden sveže prirejena. — Zaloga domačih in tujih specialitet. — Zajamčeno pristno Ribje olje.

Nova lekarna R. RAMOR,
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 36,
1 minuto od Glavnega kolodvora. :: Najpriročajše za vse, ki hodijo v Ljubljano po zdravlila.

Bronaste zvonove

vilva najceneje in z dobavnim rokom od 2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna, St. Vid nad Ljubljano.

HALO! HALO!

JURCEK: Tine, kaj pa se tako kislo držiš?
TINE: Oh, kako bi se ne!
JURCEK: Kaj ti je tako huđega?
TINE: Moj mojster vse kmete nagovarja, naj kupijo usnje na sejmu pri PERKOTU!
JURCEK: Tine, in zato delaš tako kisel obraz?
TINE: Jurček, če bi ti moral te podplate rezati, bi še kaj drugega napravil, ne samo kisel obraz. Celo noč namakam podplate, pa imam še žuljave roke. Le poglej, pa bodeš takoj drugega muenja.
JURCEK: Pa se mi res smiliš, kakšne roke imaš.
TINE: Jurček, to ti je pa že usnje in moj mojster mi vedno pravi, da kdor hoče svojo družino dobro obuti, naj kupi usnje na sejmu v št. Jerneju, Vel. Laščah, št. Vidu p. Stični, v Šmartnu pri Litiji, Radečah in Mediki

na stojnici Franc Perko.

Pri nakupu zimskega blaga za ženske in moške obleke, zimske rute, ogrinjalke, plete, rjuhe, koce in odeje se priporoča občeznana trgovina

Janko Češnik, Ljubljana

Lingarjeva ulica. Stritarjeva ulica.
Cene zmerno nizke.

Ržene rožičke, tršlikovo lubje, planinski mah itd. kupuje vedno drogerija A. KANC, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Po ču

dovito nizkih cenah kupite letos

volneno blago

za ženske in suhno za moške obleke, kakor tudi vsa druga manufakturno robo v veletrgovini R. Stermechl, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega, da se selja v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini R. Stermechl.

Ceno češko perje!

1 kg sivlega skublj. 65 Din, polbelega 80 Din, belega 90 Din boljsega, 100 in 120 Din, puha 150 Din in 180 Din, najboljša vrsta 225 Din. Pošilja prosto carine proti povzetju od 300 Din višje prosto poštnine. Zamenja in vrnitev dovoljena. Vzorec za stonj. Dopisi le na Benedikt Sachsel, Lober št. 159 pri Plznu, Češka. Poštni paketi iz Češke v Jugoslavijo rabijo okoli 14 dni.

Tovarna usnja

ALEKS PODVINEC & CIE., Radeče pri Zidanem mostu,

opozarja p. n. odjemalce in Interesante, da je tovarna vedel znatnega povečanja v stanu dobaviti vsako količino in vrsto

„BELLARIA“, boscaff, govejega in barvanega boksa, kakor tudi vse vrste Mignon Vaches-podplatov kakovost blaga je priznana prvovrstna!

CENE ZMERNE! CENE ZMERNE!

AKO SE HOČETE ZA ZIMO

preskrbeti z dobrim, trpežnim blagom za vrhno in spodnjo obleko, obrnite se na obče znano trgovino

F. IN I. GORICAR „PRI IVANKI“
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

katera je ZNATNO ZNIŽALA CENE vsemu blagu. Nikdo naj ne zamudi te ugodne prilike!

V nedeljo dne 11. novembra ob 3 uri pop. boja prodajala Knez in Zupančič iz Ljubljane na prostovoljni

javni dražbi pet zemljiških parcel

nač bivše Treo-tovo opekarno na Brdu pri Viču, kat. občina Zg. šiška. Tri parcele vsebujejo PRIZNANO DOBRO PEČARSKO ILOVICO. na kar se posebno opozarja.

Poroč. prstani
Double verižice
Stenske ure
Budilke
Ženske ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatolice in srebroce
F. ČUDEN
 LJUBLJANA 22, Prašernova 1

Nekdanja »SKOFOVA« vinska klet. Pred Skofijo 1 otvorena. — Točijo se fina pristna VINA!

Za zimo! Ne zamudite prilike!
 Velika izbira jesenskega in zimskega blaga, narejenih oblek, hlač, perila, kravati itd. pri znanih starih tvrdki

F. Češnovar
 Ljubljana. Stari trg 16.

Pozor! Razpošilja po pošti proti povzetju kupone za obleke! Blago s kompletno podlogo po Din 550.—, 600.—, 650.—, 760.—, 790.—

Zahtevajte vzorce! Štedite čas in denar!

Na veliko in malo!
 Priporočamo **najboljše šivalne stroje Gritzner**

za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri: **Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.**

CEMENT

PRIMA PORTLAND,

tomačih in dalmatinskih tvornic po konkurenčnih cenah stalno na zalogi pri

L. PESTOTNIK in DRUG :: Ljubljana,
 Dunajska cesta št. 33, »Balkan«. Int. telefon 366.

Miši, podgane, stenice, šurki

in vsa golazen mora poginuti ako uporabljate moja najboljša preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim in bližnim mišim Din. 7-50, za podgane Din. 7-50, za šurke Din. 7-50, za stenice Din. 7-50, uničev. moljev Din. 7-—, proti mrčesu Din. 7-50, maslo proti ušem pri ljudeh in pri šivini Din. 4-—, za uši v obleki in perilu Din. 7-50, tinkt. proti mrčesu na sadju in na zelenjavi Din. 7-50, proti mravljam Din. 7-50.

Preprodajalci dobe popust Pošilja po povzetju Zavod za ekspedicijo: ARTES, kem. laboratorij **M. JÜNKER, Petrinjska ul. 3, Zagreb 1.**

Mlinarji pozor!
 MLINSKE KAMNE najzanesljivejše, zajamčene in vsakovrstne kupite najceneje direktno pri

Fran Zdolšek

izdelovanje mlinjskih kamnov v Sv. Juriju ob juž. železnici in v Rimskih Toplicah. — Informacije brezplačno. — Bogata izbiral 6752

Lončene peči

sobne, kmečke in štedilnike ima vedno v zalogi

Anton Gregorec

pečarija Mengeš, Slovenija SHS.

Vzorci po izbiri! Cene nizke!

Suhe GOBE in FIŽOL

ponedite tvrdki SEVER in KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 6460

Telefon 438 Telefon 438

TOVARNA KANDITOV
Fr. Rozman

Maribor, Aleksandrova c. 57

prizorča vse vrste kanditov (bonbonov) po najnižjih tovarnih cenah. **ZAHTEVAJTE CENIK!**

And. Jakil tovar. kož in čevljev d. d., KARLOVAC

Prodajalna Ljubljana, Poljanska cesta št. 13.

Bogato skladišče **moških, ženskih in otroških čevljev** iz telečega boksa v vseh barvah, govejega boksa in rjave kravine.

Solidno delo! Znižane cene!

Dr. Ivan Drobnič

špecialist za pljučne in notranje bolezni
 SE JE PRESELIL na Miklošičevo cesto v palačo »Vzajemne posojilnice«, poleg hotela Union.
 PREISKAVA Z RENTGENOVIMI ŽARKI 6594

Čreva. V zalogi imam vse vrste ČREV po domače podjetje v Sloveniji v Ljubljani. — Se priporočam vsem mesarjem in gostilničarjem. — **FRANC ZUPAN, črevar, Mestna klančnica. 6569**

Neveste!

NOVA TRGOVINA v Ljubljani na Gosposvetski cesti št. 6. — Vse za balo potrebno izdeluje na novo in tudi popravlja po nizkih cenah. Ima žimo vseh vrst, morsko travo in lepe preobleke. — Se stare zaloge dobrega blaga. — Se priporoča.

Tapetnik RUDOLF SEVER.

Najboljši KOTLI

za žganjakuho se dobe pri

Maks Weiss

prvi bakrokotlar

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 33

Platno prodajam

pravo domače, lepo, laneno za perilo in rjuhe. Zamenjavam platno za predivo. Sprejemam v tkanje laneno prejo. Tkalnica

»KROSNA«, Ljubljana
 Zrinjskega c. 6, nasproti cerkve Sv. Jožefa.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela »Union«).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.